

Inhoudsopgave

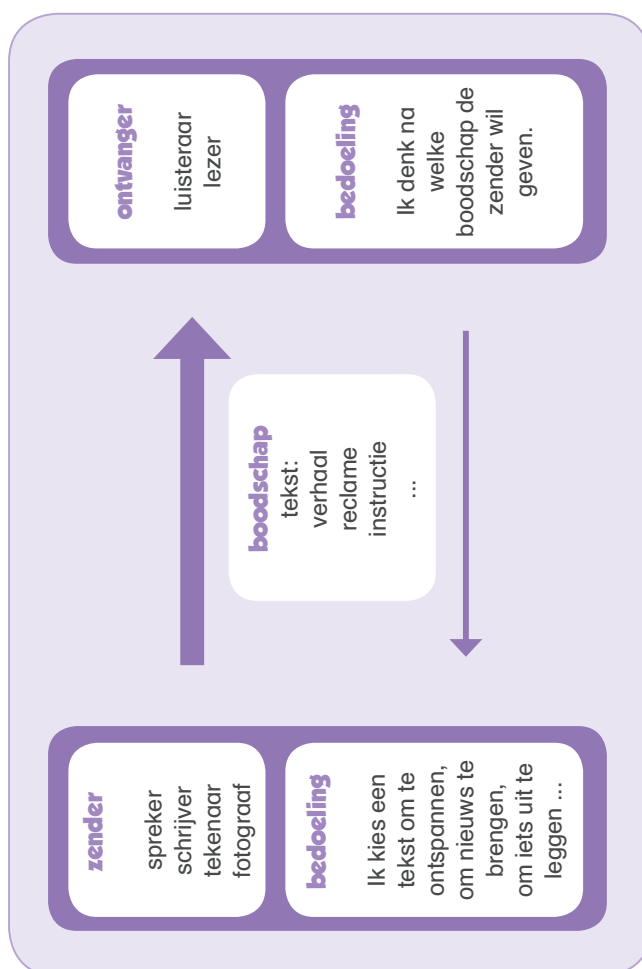
Nadenken over taal	3
Nadenken over klanken	7
Nadenken over woorden	9
Nadenken over zinnen	15
Nadenken over teksten	21
Nadenken over betekenissen	25
Trefwoorden	29

Nadenken over taal

Ik denk na over **taalgebruik**.

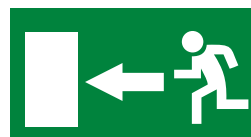
1 Woorden of zinnen gebruiken

	gesproken boodschap	geschreven boodschap
Ik deel iets mee, vraag iets, geef een opdracht, vertel een verhaal. Ik zend een boodschap. Ik ben een zender .	Ik zeg iets: een woord, een zin, een tekst. 	Ik schrijf iets: een woord, een zin, een tekst.
Aan iemand die ik goed ken of een andere persoon. Hij of zij is de ontvanger .	Iemand luistert. 	Iemand leest.
Hoe deel ik iets mee? Hoe breng ik de boodschap? Welk middel gebruik ik?		

2 Tekeningen of gebaren gebruiken

Een **pictogram** is een symbool of tekening dat tekst vervangt.

MA	DI	WO	DO	VR	ZA	ZO
18°	25°	26°	21°	18°	22°	27°
						

Met **gebaren** kan ik ook een boodschap overbrengen.

In het **brailleschrift** bestaat het alfabet uit roosters van bolletjes die blinden met de vingertoppen kunnen voelen.

A	B	C	D	E ... V	W	X	Y	Z
• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •
• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •
• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •

Dove mensen gebruiken **gebarentaal**. Ze hebben voor de letters en voor de meest gebruikte woorden een afgesproken gebaar.

A

B

C

Ik hou van jou!

3 Standaardtaal en dialect

De **standaardtaal** is de taal die een grote groep mensen spreekt en begrijpt. Daarvoor zijn er regels, ook spellingregels.

In Vlaanderen spreken we het **Standaardnederlands**. Sommige kinderen spreken dit thuis. Andere kinderen spreken een **streektaal**, een **dialect** of een **andere taal**.

Dialecten verschillen van streek tot streek. Mensen gebruiken niet alleen andere klanken, maar ook andere woorden om hetzelfde te benoemen.

lieveheersbeestje
pieternelle
pimpampoentje
levenhierken
slevenhierpaerdje

Hoewel Vlamingen en **Nederlanders** hetzelfde Standaardnederlands spreken, zijn er toch verschillen.

Vlamingen **kuisen** het huis.
Vlamingen maken veel **lawaai**.
Vlamingen eten **friet**.

Nederlanders **poetsen** het huis.
Nederlanders maken veel **herrie**.
Nederlanders eten **patat**.

4 Vreemde taal

Een vreemde taal is een taal die **niet de moedertaal** van iemand is.

Voorbeelden van vreemde talen voor iemand die Nederlands spreekt zijn Engels, Marokkaans, Frans, Pools, Duits ... Wat voor sommige kinderen een vreemde taal is, is de moedertaal van iemand anders.

Nadenken over klanken

1 Klinkers en medeklinkers

Klanken schrijf ik met **letters**. Er zijn **klinkers** en **medeklinkers**.

2 Het alfabet

Er zijn 26 letters. Ze hebben een **vaste volgorde**.

Met die letters schrijf ik alle woorden in het Nederlands.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Ik gebruik het alfabet om woorden te ordenen.

Ik kijk naar de eerste letter, tweede letter of derde letter.

<u>a</u> ap	g <u>a</u> s	st <u>a</u> p
<u>b</u> oot	g <u>e</u> el	st <u>e</u> rven
<u>c</u> actus	glo <u>e</u> d	st <u>i</u> kken
<u>d</u> ier	gr <u>a</u> s	st <u>o</u> p
<u>e</u> zel	gul <u>z</u> ig	st <u>u</u> ren
...	...	...

3 Spelen met de letters van een woord

- Een **keerwoord**

Ik lees een woord van voor naar achter en omgekeerd.

Ik lees tweemaal hetzelfde woord.

pap, pop, lepel, negen, netten, kajak ...

- Een **spiegelwoord**

Ik lees een woord van voor naar achter en omgekeerd.

Ik lees twee verschillende, maar bestaande woorden.

geel	leeg
gum	mug
droom	moord
kurk	kruk

4 Rijmen en dichten

Dit is **eindrijm**. Dit vind ik vaak in gedichten.

Geen traan meer om te **wenen**,
geen zoden voor mijn **dijk**,
alleen twee blauwe **schenen**,
Piet Paaltjes had **gelijk**.

Dit is **beginrijm**. Dit vind ik vaak in slogans (reclame) of in titels van strips.

Kant en klaar **kookpakket**
Witter wassen met **Wonder Wally**
Sneller surfen met **Siennet**

Het **mislukte mirakel** (Urbanus)
De **koddige kater** (Suske en Wiske)
De **duivelse driehoek** (Kiekeboe)

Maar niet alle gedichten rijmen.

Er zijn **geen regels** voor het schrijven van **gedichten**.

Alles mag, niets moet. Dat noemen we **dichterlijke vrijheid**.

In gedichten zit vaak een **ritme**. Dat ritme verandert.

Bv. lang kort, lang kort en later lang kort kort, lang kort kort

Nadenken over woorden

Ik kan woorden indelen in **soorten**.

1 Zelfstandig naamwoord

Een zelfstandig naamwoord geeft een **naam** aan iets of iemand: planten, dieren, voorwerpen, personen ...

beuk, zonnebloem, hert, cavia, zaklamp, stof, moeder, halfzus ...

2 Enkelvoud en meervoud (getal)

enkelvoud

er is er maar één
een peuter, een postbode,
een zomerjas

meervoud

er is er meer dan één
meerdere peuters, drie postbodes,
veel zomerjassen

3 Eigennaam

Wanneer het een uniek **persoon**,
een unieke **straat**,
een unieke **stad**,
een unieke **rivier** of
een **feestdag** is,
is het een eigennaam.

oom Rik, juf Eva, Ellen
Heidestraat
Kortrijk, Brussel
Maas, Durme, Leie
Nieuwjaar, Pasen

Eigennamen schrijf ik met een **hoofdletter**.

4 Genus

Zelfstandige naamwoorden kunnen **mannelijk**, **vrouwelijk** of **onzijdig** zijn. Dat vind ik in het woordenboek.

genus lidwoord	mannelijk (m)	vrouwelijk (v)	onzijdig (o)
de	de boer de hond de speelvogel	de moeder de mus de berging	/
het	/	/	het veld het fruitsap het haardvuur
een	een boer een hond een speelvogel	een moeder een mus een berging	een veld een fruitsap een haardvuur

5 Verwijswoord

Soms staat een **verwijswoord** in de plaats van een zelfstandig naamwoord.

Zo moet ik het zelfstandig naamwoord **niet** steeds **herhalen**.

Ik denk aan het **genus** van het zelfstandig naamwoord.

- (m) **Een voetballer** maakt een doelpunt. **Hij** juicht luid.
- (v) **De mus** zit op de dakgoot. **Zij** tjilpt de hele buurt wakker.
- (o) Daar staat **een paard**. **Het** springt over de haag.

6 Afleiding

Ik kan nieuwe woorden maken door een **voor- en/of achtervoegsel** te gebruiken.

Ik denk na over de betekenis van het nieuwe woord.

voorvoegsel	+ woord	= afleiding
ver	+ snellen	= versnellen
wan	+ hoop	= wanhoop
her	+ tekenen	= hertekenen
woord	+ achtervoegsel	= afleiding
zon	+ ig	= zonnig
gevaar	+ lijk	= gevaarlijk
jaar	+ lijks	= jaarlijks

7 Samenstelling

Ik kan nieuwe woorden maken door **woorden samen** te **voegen**.

hoofd	+ doek	= hoofd doek
soep	+ bord	= soep bord
boks	+ hand + schoen	= boks hand schoen

8 Verkleinwoord

Ik kan verkleinwoorden maken door **je**, **tje**, **pje** of **etje** toe te voegen aan het zelfstandig naamwoord.

doos	+ je	= doos je
graan	+ tje	= graan tje
worm	+ pje	= worm pje
brug	+ etje	= br ug etje

Als ik een verkleinwoord gebruik, verandert de **boodschap**.

de hond van de buren	→	een gewone mededeling
het hondje van de buren	→	lief uitgedrukt
Zing jij in dat schoolkoor?	→	een gewone vraag
Zing jij in dat schoolkoortje?	→	een beetje spottend
Toon is een verkoper.	→	een gewone mededeling
Toon is een verkopertje.	→	met weinig waardering

9 Vraagwoord

Het is een woord dat ik gebruik om een vraag te stellen.

wie	Wie gaat mee?
wat	Wat zullen we eten?
welk	Naar welke muziek luister jij?
waar	Waar ga jij naar school?
hoe	Hoe oud ben jij?
wanneer	Wanneer ga je naar de winkel?
waarmee	Waarmee poets je je schoenen?
waarom	Waarom antwoord je niet?
...	

10 Bijvoeglijk naamwoord

Een bijvoeglijk naamwoord geeft **meer uitleg** over het zelfstandig naamwoord.

Jan rijdt op een paard.

Kleine Jan rijdt op een **jong, grijs** paard.

Ik kan ermee **vergelijken**.

Ik ben koppig.

Jij bent koppig**er**.

Ayla is het koppig**st**.

De stoel is wit.

Die muur is w**itt**er.

Mijn tanden zijn het wit**st**.

Maaïke schrijft met een **goede** pen.

Tony schrijft met een **betere** pen dan Maaïke.

Meester Kobe schrijft met de **beste** pen.

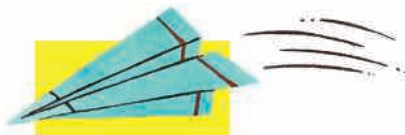
Sommige bijvoeglijke naamwoorden zeggen uit welk materiaal iets is gemaakt. Dit zijn **stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden**.

een sten**en** muur

een hout**en** trap

een marmer**en** beeld

een papier**en** vliegtuig

11 Werkwoord

Een werkwoord is een woord dat zegt wat iets of iemand **doet** of wat er **gebeurt**.

een handeling: dragen, verstoppen, schrijven, antwoorden ...

een toestand: slapen, dromen, verlangen, regenen ...

Het **waait** de hele dag.

De postbode **draagt** een tas vol brieven.

Hij **loopt** gebogen tegen de wind in.

De postbode **verlangt** naar een warme kop soep.

Hij **heeft** de hele ochtend hard **gewerkt**.

12 Signaalwoord

Het is een **klein woord** dat me helpt om een tekst te ordenen.
Het verbindt de ene zin met de andere.

- Het geeft een **volgorde** aan.

Eerst bakte oma een heerlijke taart.

Dan werd de tafel feestelijk versierd en
daarna kon het feest beginnen.

- Het helpt bij een **opsomming** of **indeling**.

In het tuinhuisje staan de schop **en** het houweel.

Bovendien ligt al het knutselmateriaal netjes op de werktafel,
evenals het plantgoed.

- Het toont aan **waarom** iets gebeurt.

We gaan nu niet fietsen, **want** het regent veel te hard.

Daarom spelen we nu een gezelschapsspel.

En er zijn woordjes die me helpen om iets **samen** te **vatten**, een **tegenstelling** aan te duiden en nog meer: als, indien, wanneer, maar, echter, net als, al met al, kortom, zoals, nu, dus, straks, vroeger, net, omdat, immers, namelijk ...

13 Iets van mij, van jou of van iemand anders

De jas is van **mij**.

De pen is van **jou**.

Het snoep is van **hem / haar**.

Dat is **mijn** jas.

Dat is **jouw** pen.

Dat is **zijn / haar** snoep.

Het huis is van **ons**.

De post is van **jullie**.

Het wasgoed is van **hen**.

Dat is **ons** huis.

Dat is **jullie** post.

Dat is **hun** wasgoed.

Nadenken over zinnen

1 Soorten zinnen

- Ik wil iets **medelen** of **vertellen**.

Morgen sneeuwt het.

Ik vertrek op reis naar Spanje.

Dit zijn mededelende zinnen.

Ik gebruik een **punt**.

- Ik wil iets **vragen**.

Wie eet graag spruiten?

Kan jullie hond ook zo blaffen?

Dit zijn vragende zinnen.

Ik gebruik een **vraagteken**.

- Ik wil iets **bevelen** of een **opdracht geven**.

Geef hier die hoed!

Doe niet zo flauw!

Sluit het venster.

Onderstreep het onderwerp eenmaal.

Dit zijn bevelende zinnen.

Ik gebruik een **uitroepteken** of een **punt**.

- Ik wil iets **uitroepen**.

Wat is dat nu!

Help!

Au!

Ik gebruik altijd een **uitroepteken**.

2 Een zin in twee verdelen (tweeledigheid)

De tuinmuur

iemand of iets
waarover de zin iets zegt

= het **onderwerp**

Wie of wat doet iets?

Met wie of wat gebeurt er iets?

Over wie of wat wordt er iets gezegd?

viel door de wind naar beneden.

wat de zin over iemand of iets zegt

= de rest van de zin

Wat doet hij of zij? Wat doet het?

Wat gebeurt er?

Wat wordt er over het onderwerp gezegd?

Het onderwerp staat niet altijd vooraan.

Na de speeltijd bekijken de leerlingen een natuurfilm.

Over het grasveld lopen drie jonge egeltjes.

Ga je mee naar oma?

Heeft opa zijn bril hersteld?

3 Twee zinsdelen benoemen

Karel

iemand of iets
waarover de zin iets zegt

het onderwerp

speelt trompet in de dorpsfanfare.

wat de zin over iemand of iets zegt

De rest van de zin kan ik verder opdelen.
Ik vind een werkwoord of een groepje
werkwoorden.

speelt trompet in de dorpsfanfare.

wil trompet in de dorpsfanfare spelen.

Het werkwoord dat verbonden is met het
onderwerp, is **de persoonsvorm**.

4 Onderwerp en persoonsvorm

De ja-nee vraag

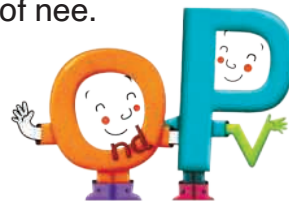
Hoe vind ik het onderwerp en de persoonsvorm in een zin?
Door een **ja-nee vraag** te vormen.

Speelt Karel trompet in de dorpsfanfare? Ja of nee.

Wil Karel trompet in de dorpsfanfare spelen? Ja of nee.

Het eerste deel van de zin is de persoonsvorm.

Het tweede deel van de zin is het onderwerp.

Het onderwerp en de persoonsvorm zijn sterk met elkaar verbonden.

Het onderwerp

= iemand of iets waarover de zin iets zegt

Het onderwerp bepaalt hoe ik de persoonsvorm schrijf.

Wat is **het getal** van het onderwerp? **Enkelvoud** of **meervoud**?

enkelvoud: ik, jij, hij, zij, Kaat, Bas, juf, oma, de klas ...

meervoud: wij, jullie, zij, de leerlingen, oom en tante, de olifanten ...

De persoonsvorm

= het werkwoord dat bij het onderwerp hoort

De persoonsvorm verandert **altijd** als **het getal** van het onderwerp verandert.

Ik fiets naar oma.

Heb je tijd voor mij?

Stan heeft een toets gemaakt.

Zij vindt het niet leuk.

Wij fietsen naar oma.

Hebben jullie tijd voor mij?

Zij hebben een toets gemaakt.

De leerlingen vinden het niet leuk.

De persoonsvorm verandert **soms** als **de persoon** van het onderwerp verandert.

persoonsvorm verandert

Ik fiets naar oma.

Stan heeft een toets gemaakt.

Hij fietst naar oma.

Jij hebt een toets gemaakt.

persoonsvorm verandert niet

Ik rust in de zon.

Wij spelen in het zand.

Jij rust in de zon.

Jullie spelen in het zand.

In zinnen kunnen meerdere werkwoorden staan.

De werkwoorden die geen persoonsvorm zijn, veranderen niet.

Ik kan goed **schaken**.

Jullie willen pannenkoeken **eten**. Ik wil pannenkoeken **eten**.

22

De persoonsvorm heeft **verschillende vormen**.

stam ik-vorm	+t-vorm hij-vorm	vorm van de infinitief wij-vorm
ik verdwijn ik beantwoord ik verwacht	hij verdwijnt hij beantwoordt hij verwacht	wij verdwijnen wij beantwoorden wij verwachten
Dit is de kortste vorm van het werkwoord.	Ik kleeft de letter t aan de stam. Behalve als de stam eindigt op een t.	Dit is de langste vorm van het werkwoord (t.t.). Die vind ik terug in het woordenboek.

21

5 Vroeger of nu?

De persoonsvorm vertelt me **wanneer iets gebeurt**.

<u>Ik poets</u> mijn kamer. <u>Hakim schreeuwt</u> van de pijn. <u>De kat ligt</u> op de stoel. <u>Jij en ik verzenden</u> een pakketje.	<u>Ik poetste</u> mijn kamer. <u>Hakim schreeuwde</u> van de pijn. <u>De kat lag</u> op de stoel. <u>Jij en ik verzonden</u> een pakketje.
Wat nu gebeurt, noemen we de tegenwoordige tijd (t.t.).	Wat vroeger gebeurde, noemen we de verleden tijd (v.t.).

Er zijn woorden die ons dat laten opmerken.

vandaag, nu, zo dadelijk, momenteel, op dit ogenblik, meteen ...	vorige week, gisteren, twee uur geleden, zonet, daarjuist, vorig jaar ...
--	---

6 Spelen met zinsdelen

- Een zin kan ik verdelen in kleinere delen.

Joris en Ahmed

eten

een gezond stuk fruit.

Sergio

speelt

met zijn knikkers

op het pleintje.

- Sommige **zinsdelen** kan ik **weglaten**.

Ik weet minder, maar de boodschap blijft gelijk.

~~Op de markt~~ verkoopt de slager ~~met een glimlach~~ lekkere worsten
aan tante Julia.

De slager verkoopt lekkere worsten aan tante Julia.

~~Deze middag~~ geniet Oma Rita van het winterzonnetje ~~op het terras~~.

Oma Rita geniet van het winterzonnetje.

- Sommige **zinsdelen** kan ik **toevoegen**.

Ik weet meer, maar de boodschap blijft gelijk.

Waar? Baby Tars speelt met zijn fopspeen.

Baby Tars speelt **in het park** met zijn fopspeen.

Wanneer? Guust rijdt met zijn step.

Guust rijdt **straks** met zijn step.

Waarmee? Amira gaat naar school.

Amira gaat **met haar fiets** naar school.

Hoe? Oom Evert rijdt met zijn motor door de Ardennen.

Oom Evert rijdt **bliksemsnel** met zijn motor
door de Ardennen.

Nadenken over teksten

	soort tekst	bedoeling van de schrijver	voorbeelden
fictie	verhaal	iets mooi maken iets spannend maken amuseren ontspanning bieden	leesboek verhaal sprookje fabel
	strip	iets leuk maken amuseren ontspanning bieden	Jommeke Kiekeboe F.C. De Kampioenen
	gedicht	ontroeren doen lachen	gedichtje over gevoelens grappig versje
non-fictie	informatie	informatie geven uitleg geven om te leren	boek over dieren, feesten, beroepen ... schoolkrant pictogram telefoonboek woordenboek Taalwijzertje
	wervende tekst	overtuigen aanzetten tot kopen of om iets te doen	reclame uitnodiging brief
	instructie	zeggen hoe iets moet	spelregels recept stappenplan handleiding
	artikel	informatie geven mening geven van zichzelf / anderen	krantenartikel tijdschrift website nieuwsbericht

inleiding

Over wie gaat het?
Waar speelt het zich af?

Ziek

Tomas Deguffroy
dinsdag 24 mei 2016 11:35
Aan: Juf Leen

Dag juf

Ik ben al 2 dagen ziek, maar overmorgen
kom ik terug naar school.

Ik stuur je een e-mail omdat ik niet weet wat ik
moet leren voor de toets van Taalwijs.
Ik hoop dat je me kunt helpen.

- Moeten we alleen persoonsvormen kunnen schrijven
in de tegenwoordige tijd of ook in de verleden tijd?
- Moeten we woorden alfabetisch kunnen schikken
volgens de eerste letter of ook volgens de tweede letter?
- Zijn voorvoegsels en achtervoegsels ook leerstof?

Dankjewel juf!

Ik zal morgen flink leren zodat ik de toets kan maken.
Vele groetjes aan de klas en tot overmorgen!

Groetjes,
Tomas

afscheidsgroet

slot

Hoe loopt het af?

aanspreking

midden

Wat gebeurt er?

titel

7

Het lijfboek

Je huid en je haar

Als je vader en moeder een donkere huid hebben, heb jij dat ook. Als een van je ouders donker is en de ander licht, dan zit jouw huidskleur er waarschijnlijk tussenin. Heb je lichtblond haar of een bos rode krullen, dan is de kans groot dat je vader of moeder dat ook heeft. Kinderen met rood haar hebben vaak een lichte huid en heel veel sproeten. Kinderen met een bruine of zwarte huid, hebben bijna altijd donker haar. En hebben zij ook sproeten? Misschien wel, maar of je ze ook kunt zien is de vraag.

Ik heb sproeten

Ik heb sproeten, sproeten, sproeten.
Van mijn voorhoofd tot mijn voeten,
van mijn kuitën tot mijn kruin.
Wel zestig, wel tachtig, wel honderd
en allemaal zijn ze bruin!

Sproeten op mijn armen,
sproeten op mijn benen,
sproeten op mijn wangen,
op mijn neus en op mijn tenen.
Op mijn ene kleine teen zitten er wel tien.
Mooie bruine sproeten
en iedereen kan ze zien.

Ik heb sproeten, sproeten, sproeten.
Van mijn voorhoofd tot mijn voeten,
van mijn kuitën tot mijn kruin.
Wel zestig, wel tachtig, wel honderd
en allemaal zijn ze bruin!

Sproeten op mijn handen,
sproeten op mijn voeten,
sproeten op mijn schouders,
dikke, donkerbruine sproeten.
Op mijn ene grote teen zitten er wel tien.
Mooie bruine sproeten
en niemand kan ze zien.

28

hoofdstuk

In een tekst
of boek staan
meerdere
hoofdstukken.

regel

Op een bladzijde
staan meerdere
regels.

bladzijde

Een bladzijde krijgt dikwijls
een paginanummer.

krantenkop

hoofdgedachte

kopje

Dit artikel heeft vier kopjes.

Kinderen vinden vosje

In de provincie Limburg hebben schoolkinderen een vosje gevonden. De kinderen waren op weg naar school.

Verstoopt in het park

Het dier doolde rond in het park van Genk. Twee meisjes van 9 jaar en een jongen van 10 jaar liepen langs het park en hoorden een zacht gejank. Ze gingen op zoek en zagen een vosje verschuild onder een struik.

Een leeg kippenhok

De jongen ging terug naar huis en verwittigde zijn ouders. De ouders belden meteen het Natuurhulpcentrum in Opglabbeek. Ze gingen naar het park en zagen de meisjes waken bij het vosje. Ze namen het mee naar huis en staken het in een leeg kippenhok.

Het Natuurhulpcentrum

Het Natuurhulpcentrum kwam niet veel later ter plaatse. Ze namen het vosje mee. De dierenverzorgers onderzochten het en stelden vast dat het gezond was. Ze keerden terug naar het park, op zoek naar sporen van de moeder. De moeder werd niet gevonden.

Een goede daad

Omdat de kinderen zo verstandig reageerden, krijgen ze van het Natuurhulpcentrum een pluim. Ze bezochten het vosje en waren erbij toen het een paar maanden later werd vrijgelaten in het bos.

alinea

kolom

Nadenken over betekenissen

1 Meer dan één betekenis

Ik leid de betekenis af uit de zin of de tekst.

De **kraan** in de badkamer lekt.

De **kraan** tilt de stenen naar omhoog.

Ik **stomp** Anne met mijn arm.

Gebruik geen **stomp** mes!

2 Ongeveer dezelfde betekenis (synoniemen)

vermoeid = afgemat

modder = slijk

dolen = zwerven

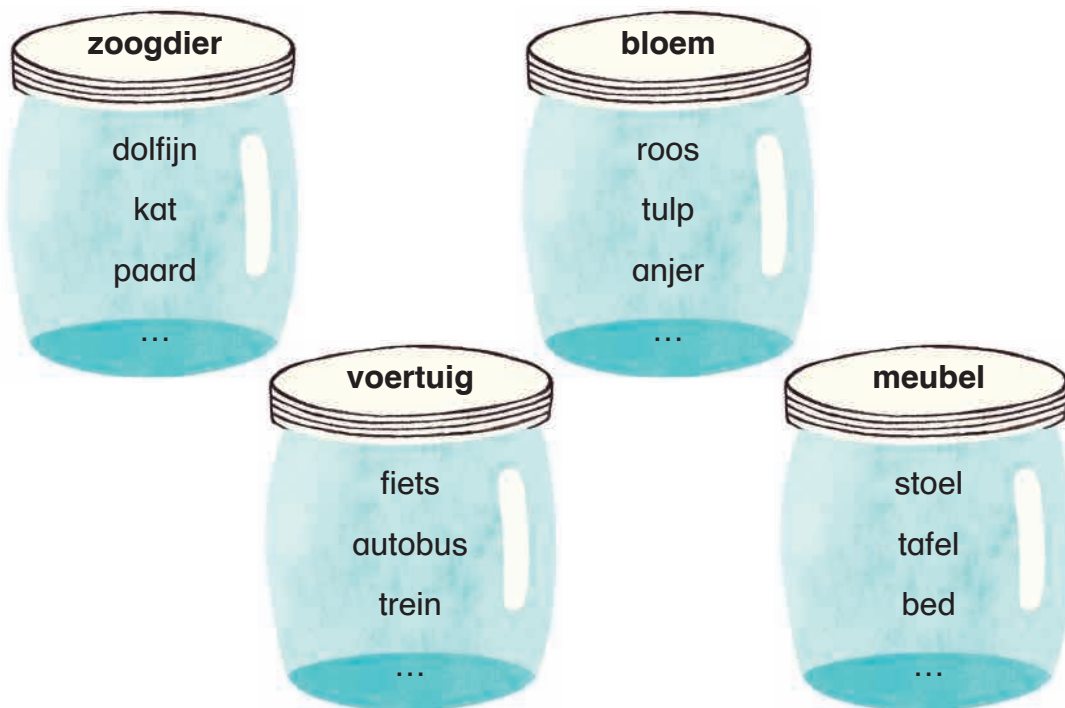
3 Tegengestelde betekenis (tegenstellingen)

donker ↔ licht

alleen ↔ samen

verliezen ↔ winnen

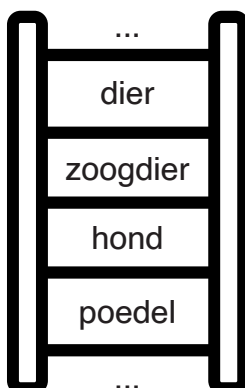
4 Woorden groeperen

Bovenliggende begrippen: zoogdier, bloem, voertuig, meubel, maar ook godsdienst, kleur, groente, kledij, schrijfgerei ...

Onderliggende begrippen: dolfijn, roos, fiets, stoel ...

Bovenliggende begrippen kunnen ook onderliggende begrippen zijn en omgekeerd.

5 Het woordenboek

Wanneer heb ik een woordenboek nodig?

- Als ik de betekenis van het woord niet ken.
- Als ik niet weet hoe ik het woord moet schrijven.

Hoe zoek ik een woord?

- Ik denk aan het grondwoord.
- Ik denk aan de beginletter.
- Ik zoek het woord in de lijst. De woorden staan volgens het alfabet.

Wat kan ik in een woordenboek vinden?

- Hoe ik het woord splits.
- Op welk deel van het woord de klemtoon ligt.
- De woordsoort (zelfstandig naamwoord, werkwoord ...)
- Het genus: mannelijk, vrouwelijk of onzijdig
- Het meervoud
- De betekenis
- Synoniemen
- Werkwoorden: enkele vormen

betreuren (betreurde, heeft betreurd)

Als je iets **betreurt**, vind je het heel jammer.

betrouwbaar Iemand die **betrouwbaar** is, kun je vertrouwen. Hij doet wat hij belooft.

de **beugel** (twee beugels)

1 Een **beugel** is een dun ijzeren boogje om je tanden. Als je tanden scheef groeien, gaan ze door een **beugel** weer recht staan.

de **beurs**¹ (twee beurzen)

1 Een **beurs** is hetzelfde als een portemonnee.

2 Op een **beurs** komen heel veel winkeliers bij elkaar. Er zijn daar voor hen nieuwe dingen te zien en te koop. Die kunnen ze dan weer in hun winkel verkopen.

3 Studenten krijgen een **beurs** van de overheid. Dat is geld waarvan ze kunnen studeren en leven. **Kijk ook bij:**

overheid

Trefwoorden

+t-vorm	19
aanspreking	22
achtervoegsel	11, 12
afleiding	11
afscheidsgroet	22
alfabet	7
alinea	24
bedoeling	3
beginrijm	8
betekenis	25
bevelende zin	15
bijvoeglijk naamwoord	13
bladzijde	23
boodschap	3, 4, 12, 20
bovenliggend begrip	26
brailleschrift	5
dialect	6
dichterlijke vrijheid	8
eigenaam	9
eindrijm	8
enkelvoud	9, 18
fictie	21
gebaar	5
gebarentaal	5
genus	10
geschreven boodschap	4
geslacht	10
gesproken boodschap	4
getal	9, 18
hoofdgedachte	24
hoofdletter	9

hoofdstuk	23
indefinitief	19
inleiding	22
ja-nee-vraag	17
keerwoord	7
klank	7
klinker	7
kolom	24
kopje	24
krantenkop	24
lidwoord	10
mannelijk	10
mededelende zin	15
medeklinker	7
meervoud	9, 18
middel	4
midden	22
moedertaal	6
non-fictie	21
onderliggend begrip	26
onderwerp	16, 17, 18
ontvanger	3, 4
onzijdig	10
persoonsvorm	17, 18, 19
pictogram	5
punt	15
regel	23
ritme	8
rijm	8
samenstelling	11
signaalwoord	14
slot	22
spiegelwoord	7

stam	19
standaardtaal	6
Standaardnederlands	6
stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden	13
streektaal	6
synoniem	25
taalgebruik	3
tegenstelling	25
tegenwoordige tijd	19
tekening	5
tekstsoort	21
titel	23
tweeledigheid	16
uitroepteken	15
van mij, jou of iemand anders	14
vergelijken	13
verkleinwoord	12
verleden tijd	19
verwijswoord	10
voorvoegsel	11
vraagteken	15
vraagwoord	12
vragende zin	15
vreemde taal	6
vrouwelijk	10
wat de zin over iemand of iets zegt	16
werkwoord	13
woordenboek	27
zelfstandig naamwoord	9, 10
zender	3, 4
zinsdeel	17, 20

